

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

20 januari 2003

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de ondersteuning en de stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk
en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid**

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport
uitgebracht door de heer Peter De Ridder**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jos Stassen.

Vaste leden :

de heren Carl Decaluwe, Bart De Smet, Eddy Schuermans,
mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren Karlos Callens, Frans De Cock, Peter Gysbrechts,
Marino Keulen ;

de heer Wilfried Aers, mevrouw Niki De Gryze, de heer
Miel Verrijken ;

de heren Chokri Mahassine, Dany Vandenbossche ;

de heer Jos Stassen ;

de heer Herman Lauwers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heer Luc Martens,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Gilbert
Vanleenhove ;

de heren Jozef Browaeys, André Denys, Jacques Devolder,
Paul Wille ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, Felix Strackx ;

de heren Peter De Ridder, André Van Nieuwerkerke ;

de heer Jo Vermeulen ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

1459 (2002-2003)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nr. 2 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
1. Standpunt van de Vlaamse Jeugdraad	4
2. Standpunt van de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en -consulenten (VVJ)	5
3. Standpunt van het doelgroepspecifiek jeugdwerk met personen met een handicap	7
4. Vragen van de leden en antwoord van de sprekers	9

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Media en Sport organiseerde op 12 december 2002 een hoorzitting in het kader van de bespreking van het ontwerp van decreet houdende de ondersteuning en de stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid.

1. Standpunt van de Vlaamse Jeugdraad

De heer Steven Wouters, voorzitter Vlaamse Jeugdraad : Ik wil mij in mijn bijdrage voornamelijk houden aan wat er in ons advies over het samengevoegde decreet stond, omdat dit tot stand kwam na voorbereidingen in de tijdelijke werkgroep Provinciaal decreet. Daarin werd in samenspraak met vertegenwoordigers uit het landelijke en provinciale jeugdwerk een voorstel van advies uitgewerkt, dat als vertrekbasis diende voor de uiteindelijke adviezen van zowel de Vlaamse Jeugdraad als de 5 provinciale jeugdraden. Iedereen legde daarna nog een aantal eigen accenten. Er blijft een grote gemene deler in de beoordeling van het ontwerp, maar om ieders eigenheid en specifieke gedachtegoed te respecteren, hebben we er toch voor geopteerd om elk een eigen advies te formuleren.

Zowel het advies als mijn inleiding zijn positief getint. Wij denken dat de motivering in de memorie van toelichting grotendeels klopt. Maar het zal u niet verwonderen dat we op een aantal positieve en negatieve aspecten toch wat dieper willen ingaan.

In ons advies werd al aangehaald dat het proces niet altijd van een leien dakje liep. Jammer genoeg wordt de kritiek in de memorie weerlegd. Het zou de minister sieren, mocht hij toegeven dat een en ander niet volgens het boekje verliep.

Als we het met de Jeugdraad over participatie hebben, zijn twee schema's uitzonderlijk belangrijk. Het eerste is een driehoek. Verbondenheid, uitdaging en capaciteit zijn de drie componenten, die enerzijds voldoende aanwezig moeten zijn en anderzijds in een goede verhouding moeten staan tot elkaar om van een succesvolle participatie te spreken. Hieraan werd niet voldaan. Het tweede is de wederkerigheid. Jongeren vertellen aan beleidsmakers wat zij te vertellen hebben, beleidsmakers vertellen aan jongeren waarom zij er al dan niet mee akkoord gaan. Communicatie heet zo iets ook.

Geen van beide schema's werd gerespecteerd, wat maakt dat mensen in de stuurgroep zich niet ernstig genomen voelden. Nogmaals, het zou de minister sieren, mocht hij dit erkennen, en de belofte maken hier het komende anderhalf jaar extra aandacht voor te hebben. We willen hier nadrukkelijk oproepen om consequent voor een communicatieve planning te blijven kiezen.

Ook het feit dat er in de loop van 2003 een jeugdwerkbeleidsplan moet ingediend worden voor onder andere het jaar 2003, is geen ideale timing.

Belangrijker dan de procedure is evenwel de inhoud. Op een aantal van onze bekommernissen is er in het ontwerp zelf of in de memorie een antwoord geformuleerd.

Wij hopen dat beide bestuursniveaus het gevoel hebben volop erkend te worden door de Vlaamse overheid in hun opdracht voor het jeugdwerkbeleid en het jeugdwerkbeleid. Wij hopen ook dat ze allebei hun verantwoordelijkheid nemen. We blijven evenwel bekommerd om de jeugdwerkinitiatieven die nog altijd tussen twee stoelen dreigen te vallen. We zouden het goed vinden, mochten hier sluitende afspraken over gemaakt kunnen worden. Een en ander blijft te veel op het niveau van goede bedoelingen zitten.

Het is opvallend hoeveel verwarring er nog bestaat over de juiste leeftijdsafbakening van het jeugdwerkbeleid : er zijn immers geen objectieve maatstaven en argumenten voor. De Vlaamse Jeugdraad is voorstander van de hantering van éénzelfde onder- en bovengrens in beide decreten.

Artikel 8, paragraaf drie, is nieuw. In een brief aan de minister drukten we onze bezorgdheid uit : geld dat lokaal bedoeld is, moet lokaal blijven. Een begroting is ons inziens een vertaling van een inhoudelijk beleid. Als de minister, en dus de commissie, vinden dat er een aantal miljoenen naar lokaal jeugdwerkbeleid moeten, dan willen we dit ook zo uitgevoerd zien. Het decreet sluit dit nu niet uit : wij pleiten ervoor het woordje "lokaal" mee op te nemen in het decreet. Het zou vele mensen geruststellen.

Over de verplichtingen om een deel van het budget aan te wenden voor werking met gehandicapte jongeren kan ik kort zijn. Op de suggestie van de jeugdraad om dit te verruimen naar bijzondere doelgroepen werd niet ingegaan. Men zou met even veel argumenten kunnen aantonen dat werking voor migrantenjongeren ook belangrijk is. Liefst van al zouden we die betutteling afgeschaft

zien. Ik ben ervan overtuigd dat de provinciale jeugdleden voldoende gezond verstand hebben om hier zelf de nodige prioriteit aan te geven.

Ik ben bijzonder blij dat er in de memorie goed geargumenteerd wordt over het waarom van dit decreet, dat het ontwerpdecreet de toets met het jeugdwerkbeleidsplan doorstaat, en dat er ook een kindeffectenrapport in staat. We vinden dit een meerwaarde om het parlementair werk met de nodige kennis van zaken te kunnen doen.

Tot slot nog dit : we hopen dat het decreet nu een beetje rust krijgt. Het decreet zelf wisselt sneller dan de generaties binnen het jeugdwerk. Dat is dus erg snel. Laat het nu alstublieft een tijdje ongewijzigd : dit zal ook binnen de sector zelf een beetje rust brengen.

2. Standpunt van de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en -consulenten (VVJ)

De heer Peter Verluysen, directeur VVJ : Op 17 mei 2001 werden wij ook uitgenodigd om ons standpunt te formuleren over het toen gewijzigde decreet van 1993 houdende de subsidiëring van gemeentebesturen en de VGC inzake het voeren van een jeugdwerkbeleid m.a.w. over de inhoud van wat nu (bijna ongewijzigd) terug te vinden is onder titel II van het vandaag besproken decreet.

Wij sloegen toen een duidelijk positieve toon aan over het voorgestelde decreet. Enerzijds omdat de grondtoon van het 'oude' decreet aangehouden werd en anderzijds omdat de voorgestelde wijzigingen in de lijn van onze verwachtingen lagen.

We besloten ons positief betoog met twee kritische bedenkingen. Het tweede hiervan willen we u niet onthouden omdat ze verbonden is met de bespreking van vandaag : 'Tijdens de laatste werkgroep rond het decreet op het provinciale jeugdwerkbeleid gingen er stemmen op om dit decreet op te nemen als hoofdstuk binnen het decreet lokaal jeugdwerkbeleid. Deze evolutie keuren wij af. Enerzijds komen de beide budgetten dan op één begrotingskrediet, wat mogelijk tot ongewenste verschuivingen kan leiden. Anderzijds zal dit leiden tot een snelle wijziging van het decreet. Dit zal door de sector als erg verwarrend gevoeld worden, zeker omdat de goedkeuring van het voorliggende decreet al vrij lang op zich laat wachten.'

Zoals hierboven gesteld zijn we nooit vragende partij geweest om de twee decreten 'samen te gieten'.

De belangrijkste reden hiervoor was van pragmatische aard. Er kon immers gevreesd worden dat de budgetten helemaal zouden samenvloeien en er daardoor onzekerheid zou kunnen ontstaan (langs beide kanten trouwens). Dit euvel werd gelukkig opgevangen doordat er nu voor elk beleidsniveau aparte budgetten werden ingeschreven. Toch zien we al een eerste negatief financieel gevolg van de samenvoeging. De indexatie in 2003 wordt immers niet volledig uitgevoerd zoals voorzien was in het decreet gemeentelijk jeugdwerkbeleid. Deze 'mislukte' 32.000 euro wordt gebruikt voor de verhoging van de middelen voor het provinciale luik. Bovendien willen ook wij hier wijzen op het feit dat lokaal geld best lokaal blijft en dat artikel 8 dus best in die zin wordt aangepast.

Een tweede reden is meer van 'gevoelsmatige' aard. Binnen de gemeentes (en ook daarbuiten) leefde bij de actoren die betrokken waren bij het lokale jeugdwerkbeleidsplan een gevoel van : 'ons decreet'. Er was sprake van een grote identificatie met het decreet en de inhoud ervan. Is dit van cruciaal belang ? Wellicht niet, maar het zou wel beter te begrijpen zijn, mocht er een duidelijke reden voor deze samenvoeging bestaan. Zowat iedereen die betrokken was bij de bespreking van de samenvoeging heeft zich er negatief over uitgelaten en de vraag naar het 'waarom', het 'nut' van deze samenvoeging is nooit echt beantwoord.

De definitie van het begrip jeugdwerk wordt in dit decreet lichtjes aangepast. Concreet worden de aspecten 'niet-commerciële doelen' en 'op vrijwillige basis' toegevoegd. De VVJ is van oordeel dat dit een zinvolle verfijning van de definitie is die inderdaad toelaat de aflijning met o.a. een aantal commerciële initiatieven en expliciete kinderopvanginitiatieven duidelijker te maken.

De VVJ is van oudsher voorstander om de leeftijdsgrens van de doelgroep van het lokale jeugdwerk binnen het decreet te bewaren op 25 jaar om de afbakening tussen jeugdwerk en sociaal-cultureel werk voor (jong)volwassenen zuiver te houden. Wij zijn dan ook tevreden dat deze leeftijdsgrens behouden is gebleven. Dit betekent uiteraard niet dat er geen oudere begeleiders binnen het jeugdwerk actief zouden mogen zijn, doch het stelt duidelijk dat de werking gericht moet zijn op kinderen en jongeren.

De VVJ heeft geen probleem met een 6-jarige jeugdwerkbeleidsplanning op provinciaal niveau als de provinciale actoren dit de meest relevante frequentie vinden. Jeugdwerkers die op provinciaal niveau willen meedenken en -werken aan het

jeugdwerkbeleid zijn meestal iets ouder en blijven gemiddeld langer actief binnen het jeugdwerk zodat de langere termijn hier wellicht geen probleem stelt.

Dit ligt helemaal anders op het lokale niveau, waar een veel snellere wisseling van generaties het opmaken van een jeugdwerkbeleidsplan om de drie jaar noodzakelijk maakt om voldoende betrokkenheid van jongeren en jeugdwerkers bij de planning te kunnen waarborgen. Positief is dat daar bij de samenvoeging van de 2 decreten niet aan getornd is.

Binnen dit samengevoegde decreet werd niet gekozen voor een verplichte toewijzing van de intermediaire structuren van het jeugdwerk aan het provinciale niveau. De VVJ ondersteunt deze keuze uitdrukkelijk. Intermediaire structuren worden door elke jeugdwerkorganisatie naar eigen behoeften en wensen ingevuld wat hen onderling moeilijk vergelijkbaar maakt. Bovendien zijn er immense regionale verschillen tussen bijvoorbeeld een grootstedelijke en een landelijke context. De bepaling van wiens verantwoordelijkheid de ondersteuning van een bepaald initiatief is, gebeurt dus best in onderling overleg tussen gemeentebesturen en provinciebestuur. In vele gevallen werden deze verantwoordelijkheden trouwens reeds in de loop van de voorbije jaren uitgeklaard. De nieuw ingevoerde definities in verband met plaatselijk, intergemeentelijk, bovenlokaal en provinciaal jeugdwerk kunnen daarbij behulpzaam zijn, aangezien zij ons inziens op een correcte wijze de verschillen duiden tussen deze verschillende invalshoeken.

De VVJ vindt het een goede zaak dat dit decreet een structurele oplossing biedt voor de bovenlokale en provinciale jeugdorganisaties die met gehandicapte kinderen en jongeren werken en dat daarmee de onhoudbare garantieregeling wordt afgeschaft. VVJ is zowel op gemeentelijk als op provinciaal niveau steeds een voorstander geweest van een geobjectiveerde verdeling van de middelen over alle rechthebbenden. Bij de overgang van een oud subsidiesysteem gebaseerd op criteria voor de werkingen an sich naar een subsidiesysteem voor de provinciebesturen op basis van geobjectiveerde bevolkingscriteria doen zich onvermijdelijk een aantal aanpassingsproblemen voor. Het is dan ook niet meer dan logisch dat de provincies waarin zich historisch belangrijke en – het weze benadrukt – zinvolle particuliere regionale initiatieven hebben ontwikkeld die relatief zwaar werden gesubsidieerd via de oude criteria een aantal jaren tijd krijgen om hun provinciaal beleid af te stemmen op de veranderde situatie. De regeling die uiteinde-

lijk in het decreet werd opgenomen kan dan ook voor het grootste deel de goedkeuring van VVJ wegdragen.

Een potentieel probleem lijkt ons echter de verplichting voor de provinciebesturen om de extra middelen die ze krijgen in het kader van artikel 19, § 3, expliciet te moeten voorbehouden voor de ondersteuning van jeugdwerk dat in hoge mate gericht is op het werken met gehandicapte jeugd. Deze bepaling in combinatie met artikel 20, § 1, dat stelt dat provinciebesturen enkel werkings- (en in infrastructuur) kosten van particuliere jeugdwerkinitiatieven kunnen inbrengen als subsidieerbare uitgaven zou ertoe kunnen leiden dat sommige provinciebesturen (in casu Antwerpen en in mindere mate Vlaams-Brabant) meer subsidies dienen te geven aan bepaalde jeugdwerkinitiatieven dan vanuit de communicatieve planning als wenselijk en nodig is ervaren, terwijl het provinciebestuur op zoek moet gaan naar alternatieve financiering voor andere beleidsdoelstellingen die vanuit het planingsproces als minstens even prioritair naar voren zijn geschoven. VVJ steunt op dit punt dan ook de voorstellen van de Vlaamse Jeugdraad en een aantal provinciale jeugdraden om het extra trekkingsrecht breder te kunnen aanwenden, bijvoorbeeld voor bijzondere doelgroepen in het algemeen.

Het decreet van 1993 met de wijzigingen daarna heeft de gemeenten aangespoord om een lokaal jeugdwerkbeleid te voeren. De nauwe betrokkenheid van jeugddiensten op het werkveld zorgde ervoor dat dit planmatig beleid erg communicatief kon worden gevoerd. Anno 2003 ziet de toestand er grondig anders uit. De bestuurlijke context waarin gemeenten vandaag opereren geeft hen stevige bevoegdheden om planmatig om te springen met belangrijke lokale beleidsdomeinen zoals cultuur, sociaal beleid, sport, opvang, ruimtelijke ordening en mobiliteit. Een nieuw gemeentedecreet moet zorgen voor een eigentijdse sturing van dit beleid. Dit alles geeft gemeenten krachtige instrumenten om, net zoals de Vlaamse Gemeenschap dit ambieert via haar Vlaamse jeugdbeleidsplan, een breed lokaal jeugdbeleid te voeren dat het welzijn van kinderen en jongeren maximaal ten goede komt. Het kerntakendebat bevestigt deze uitdaging.

Het decreet lokaal jeugdwerkbeleid is tot vandaag nagenoeg het enige instrument om dit jeugdbeleid samenhangend vorm te geven. Het decreet voorziet immers sedert de aanpassing in 2001 dat jeugdwerkbeleidsplannen moeten afgestemd worden op andere sectoren en met de introductie van de prioriteit 'jeugdruimte' werd het jeugdwerkbeleid ex-

pliciet verbreed tot een jeugdbeleid, althans wat het raakvlak met ruimtelijke planning betreft. Maar toch : tal van bevragingen in de context van de jeugdwerkbeleidsplanning brengen behoeften van kinderen en jongeren aan het licht waarop het jeugdwerkbeleid geen antwoorden kan bieden. Dat maakt dat jeugdconsulenten vandaag genoodzaakt zijn om een netwerk uit te bouwen met andere gemeentelijke diensten en actoren. Hierbij botsen jeugddiensten steevast op grenzen.

Heel wat jeugddiensten zijn niet uitgerust om deze brede beleidsfocus te hanteren. Het jeugdwerkbeleidsplan noch het jeugdruimteplan blijken een voldoende adequaat instrument om het bredere jeugdbeleid strategisch (mee) te sturen. Raakvlakken situeren zich voornamelijk op operationeel terrein en zijn daarenboven erg sterk afhankelijk van informele contacten en de draagkracht van de jeugddienst. De inzet van beleidscoördinerende ambtenaren valt immers, in tegenstelling tot vergelijkbare sectoren zoals sport en cultuur, volledig ten laste van de lokale besturen. Daardoor blijven heel wat noden van kinderen en jongeren die hun vertaling moeten vinden op het vlak van het lokale cultuur-, sport-, sociaal-, ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid onderbelicht of worden ze slechts fragmentair of operationeel vertaald in beleidsacties. Dit is een gegeven dat in contrast staat met de eensgezindheid bij zowel lokale als bovenlokale beleidsmakers en ambtenaren over het feit dat jeugdbeleid bij voorkeur op een integrale en geïntegreerde manier tot stand komt. Jeugdwerkbeleid vormt daarvan een erg belangrijk onderdeel.

Het profiel van de jeugddienst als zijnde erg betrokken op de leefwereld van kinderen en jongeren is daarbij een absolute troef. Adequate beleidsinstrumenten (waartoe zowel de decretale kaders als de draagkracht van de lokale jeugddienst kunnen gerekend worden) ontbreken totnogtoe evenwel om de gemeenten in staat te stellen deze belangrijke uitdaging aan te gaan. Hier ligt een enorme uitdaging voor de komende jaren.

3. Standpunt van het doelgroepspecifiek jeugdwerk met personen met een handicap

De heer Johan Vanroye, vertegenwoordiger van 'Regenboog' te Genk : De filosofie achter het opheffen van de garantieregeling is dat niet alleen doelgroepspecifieke gehandicaptenwerkingen nodig zijn, op regionaal niveau en in alle regio's, maar dat die gehandicaptenwerkingen zoveel mogelijk moeten proberen om kinderen en jongeren met een handicap naar het reguliere jeugdwerk te

leiden. Bovendien moet dat reguliere jeugdwerk tot een grotere toegankelijkheid gestimuleerd worden, én daarbij ook ondersteuning krijgen.

Met de provinciebesturen als partner willen de gehandicaptenwerkingen het jeugdwerk toegankelijker maken voor gehandicapte kinderen en jongeren. De gehandicaptenwerkingen slaan een brug tussen het jeugdwerk en de gehandicaptensector. De mix van personen met een handicap en validen leidt automatisch tot inclusie.

Om het reguliere jeugdwerk toegankelijk te maken, gaan gehandicaptenwerkingen de eigen kennis en ervaring overdragen. Via vorming en ondersteuning willen zij het jeugdwerk voldoende toerusten zodat zij de toegankelijkheid zelf kunnen waarmaken en verder uitbouwen op de manier die hen het meest geschikt lijkt. Belangrijk is de dialoog tussen de verschillende actoren die tot stand komt. De gehandicaptenwerkingen worden samen met de provinciebesturen de draaischijf in het overleg en de samenwerking tussen het jeugdwerk met als belangrijkste doel een adequate afstemming in het realiseren van de doelstellingen.

Vertrekkend vanuit hun visie en hun waarden expliciteren de gehandicaptenwerkingen hun missie in het provinciaal jeugdwerk als volgt : de gehandicaptenwerkingen streven ernaar een gevarieerd aanbod aan vrijetijdsactiviteiten uit te bouwen, zodat alle kinderen en jongeren met een handicap uit de ganse provincie er zelf kunnen voor kiezen als volwaardige burgers in de door henzelf bepaalde vrije tijd deel te nemen aan sociaal-culturele, educatief begeleide, groepsgerichte, niet commerciële activiteiten met vrijwilligers.

Enerzijds bouwen zij deze vrijetijdsactiviteiten zelf uit (in de eigen regio) en anderzijds stimuleren en begeleiden zij andere initiatiefnemers op een actieve wijze om in de regio's waar nog geen aanbod bestaat deze vrijetijdsactiviteiten (vooral) voor kinderen met een handicap uit te bouwen.

Deze missie wordt ten aanzien van het jeugdwerk geconcretiseerd en vertaald in twee strategische doelstellingen.

De eerste doelstelling is de gehandicaptenwerkingen verder te laten uitgroeien tot een vrijetijdsactiviteitencentrum voor kinderen en jongeren met een handicap waarbij bedoelde vrijetijdsactiviteiten plaats vinden op woensdagnamiddag, 's avonds, in weekends en tijdens vakanties, uitzonderlijk ook met trajectbegeleiding naar het gewone vrijetijds-circuit.

Sommige kinderen en jongeren kunnen omwille van de aard van hun handicap nooit of nog niet aansluiten bij het reguliere jeugdwerk, maar hebben toch behoefte aan vrije tijd op maat. Voor een aantal kinderen en jongeren kan het doelgroepspecifieke aanbod ook een springplank zijn naar het reguliere jeugdwerk. De directe stap van de beschermende omgeving van thuis, MPI, e.d.m. naar het reguliere jeugdwerk is immers soms iets te groot. Begeleiding naar het reguliere aanbod via een doelgroepspecifiek aanbod is dan erg zinnig en ondersteunend. Omgekeerd kan het doelgroepspecifieke jeugdwerk ook een vangnet of terugvalmogelijkheid zijn voor de jongere met een handicap voor wie het (nog) niet lukte in het 'reguliere' jeugdwerk.

De tweede doelstelling is de gehandicaptenwerking te laten uitgroeien tot actieve stimulator en begeleider van jeugdwerkinitiatieven die toegankelijk zijn (of willen worden) voor kinderen en jongeren met een handicap. Typische activiteiten hierbij zijn informatie en advies, onderzoek en vorming, administratieve ondersteuning en werkbegeleiding, werkontwikkeling en evenementenorganisatie en ten slotte langdurige, gevarieerde ondersteuning aan initiatiefnemers die vrijetijdsactiviteiten voor kinderen en jongeren met een handicap (willen) organiseren.

Het grote nadeel van de garantieregeling was dat er geen kans was tot verbreding van de sector. De middelen waren nominatief aan enkele werkingen toegewezen. Sommige provincies dreigden om die reden, ongewild, blinde vlekken te blijven.

De lange traditie van samenwerken van de gehandicaptenwerkingen uit de garantieregeling heeft geleid tot de oprichting van de Landelijke Federatie van Regionale en Lokale Jeugdwerkinitiatieven met gehandicapten (LFJG vzw). De Federatie bestaat uit drie organisaties die gesubsidieerd worden via de garantieregeling, namelijk vzw Oranje (West-Vlaanderen), De Passage (Oost-Vlaanderen), De Regenboog vzw (Limburg) en twee organisaties die buiten de garantieregeling vallen, namelijk vzw Balanske (Vlaams Brabant) en Voluntas (Antwerpen). Voor 2002 heeft de LFJG een erkenning binnen het decreet landelijk jeugdwerk als experimenteel project. De erkenningsaanvraag voor 2003 is in behandeling.

2002 hebben we vooral gebruikt om het inhoudelijke luik af te werken. Onze naamsverandering is hier bijvoorbeeld een resultaat van. Voortaan heten we niet meer LFJG vzw maar vzw Achilles.

Achilles heeft als missie de sensibilisering, de ontgrenzing en het inclusief maken van het reguliere jeugdwerk én een doorgedreven promotie van doelgroepspecifiek jeugdwerk met kinderen en jongeren met een handicap.

Verder zal Achilles zich in Vlaanderen profileren als het aanspreekpunt voor het uitbouwen van een jeugdbeleid naar gehandicapte kinderen en jongeren. In dat verband zal Achilles ook stimulansen ontwikkelen zoals het organiseren van studie- en infodagen en algemene vorming rond werken met kinderen en jongeren met een handicap. Verder zal Achilles zich in Vlaanderen actief opstellen binnen het jeugdbeleid om zicht te krijgen op de noden en de behoeften bij het werken met kinderen en jongeren. In die zin zal Achilles beleidsvoorstellen formuleren ten aanzien van de verschillende beleidsniveaus.

Door de garantieregeling zijn de middelen bestemd voor het jeugdwerk met gehandicapten op het niveau van 1993 gebleven. Deze status-quo betekent voor de gehandicaptenwerkingen een feitelijke achteruitgang. De voortzetting van de garantieregeling zou het uitdoven van dit zeer waardevolle werk alleen maar versnellen.

In 1999 werd de betrokken deelsector van het decreet gemeentelijk jeugdwerk overgeheveld naar het decreet provinciaal jeugdwerkbeleid. Het budget steeg van 26,5 miljoen frank in 1998 naar 40,3 miljoen frank in 1999. Deze 13,8 miljoen kwam uit de zogenaamde prioriteitenregeling van het decreet gemeentelijk jeugdwerk. Dit was een soort van garantieregeling op lokaal niveau. Vanaf 1994 fungeerden de gemeentebesturen (zoals de provinciebesturen vanaf 1999) als een soort doorgeefluik van de subsidies ten aanzien van de gehandicaptenwerkingen op hun grondgebied. Deze subsidies op naam van de betrokken verenigingen waren gebaseerd op de laatste subsidie die rechtstreeks door het toenmalige bestuur jeugdwerk werd overgemaakt. Dit was in 1993. Sociologische trends maken een garantieregeling niet langer houdbaar. Vanuit welzijnsperspectief wordt de opvang in de vrije tijd van personen met een handicap een belangrijk gegeven. Gehandicaptenwerkingen bevinden zich, meer nog dan het reguliere jeugdwerk, op de snijlijn tussen gezinsondersteunende opvang (welzijn) en de deelname op vrijwillige basis (jeugdwerk).

Er is duidelijk een toename aan vrije tijd. Maar tegelijk is er minder tijd voor kinderopvang door een (te verwachten) hogere en langere tewerkstellingsgraad. Vaker voorkomende éénoudergezinnen en

minder inzet van grootouders leggen een grotere claim op georganiseerde opvang.

De verzuring van de samenleving, de complexe situaties waarin kinderen opgroeien en de steeds sterkere externe prikkels die op hen afkomen, dragen bij tot meer karakterstoornissen en gedragsproblematiek.

Het hoge leefritme, stresstoestanden en steeds meer eisende verwachtingspatronen liggen mede aan de basis van een stuk psychische ongezondheid, uitval uit het normale circuit, langdurige ziekte, etc. Voor groepen in de rand van de samenleving neemt vrije tijd toe, mede door het ontbreken van (betaald) werk.

Deze evolutie wordt nog in de hand gewerkt door de demografische veroudering.

Waar gezinnen en cliënten steeds mondiger worden, worden de relaties functioneler, en nemen de kwalitatieve eisen die aan voorzieningen gesteld worden toe.

Wellicht daalt de omvang van het informele circuit, maar het staat steeds meer onder druk door de groeiende complexiteit.

Tegelijk met de toename van het vrijwilligerswerk (o.a. door een meer kwalitatieve levensinvulling), wordt de keuze voor vrijwilligers steeds groter en wordt de continuïteit binnen één organisatie steeds meer aangetast. Doordat de doelgroepspecifieke werkingen voortdurend hun evenwicht moeten zoeken op die snijlijn tussen jeugdwerk en welzijn ontstaat een unieke situatie die zowel het reguliere jeugdwerk als het reguliere welzijnswerk ten goede komt. Immers, het spanningsveld dat ontstaat op de grens van twee uiteenlopende sectoren levert vaak innoverende methodieken op.

Waar in de beleidsnota Jeugd 2000-2004 van Bert Anciaux in verband met het jeugdwerk met gehandicapten enkel werd gesteld dat de garantieregeling moest herbekeken worden, biedt het samengevoegde decreet duidelijk kansen voor kinderen en jongeren met een handicap, zowel doelgroepspecifiek als inclusief. Na vele omzwervingen vindt het doelgroepspecifieke jeugdwerk eindelijk een definitieve plaats in de beleidskaders, en – misschien nog belangrijker – wordt er een dubbele doelstelling aan gekoppeld: zorgen dat gehandicapte kinderen en jongeren in het jeugdwerk in alle regio's meekunnen, in het reguliere en zeker in het doelgroepspecifieke jeugdwerk. Hiervoor is echter nog een lange weg af te leggen. We vertrouwen erop

dat de landelijke, de provinciale en lokale niveaus op het vlak van jeugdwerk en op het vlak van welzijn hier samen constructief aan zullen werken. Niemand kan immers naast de groeiende maatschappelijke vraag kijken.

4. Vragen van de leden en antwoord van de sprekers

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik heb geen vragen. Dat moet niet worden geïnterpreteerd als een gebrek aan interesse, maar eerder als waardering voor de duidelijkheid over de standpunten. Bij de bespreking zal ik sommige elementen die hier naar voren zijn gebracht, ter sprake brengen.

De heer Peter De Ridder : Ik sluit me aan bij mevrouw Van Hecke. Er zijn geen vragen omdat het allemaal zeer duidelijk was.

De heer Wouters is ontevreden over de procedure. Het parlement zit ook met een probleem door het feit dat het ontwerp van decreet zeer laat in deze commissie ter sprake komt. Daardoor zullen we het pas in januari kunnen bespreken. Ik zal bij de bespreking het afwijken van procedures onder de aandacht van de minister brengen.

De voorzitter : In de discussie over de leeftijden zijn er verschillende standpunten, maar op een bepaald moment moeten er knopen worden doorgehakt. Kunnen we hier tot een oplossing komen ?

De heer Wouters stelt dat de leeftijd die in het ontwerp van decreet staat, niet realistisch is omdat een aantal mensen die ouder zijn dan 25 jaar, ook aan jeugdwerk doen en onmisbaar zijn voor de werking. Zeker op provinciaal vlak wordt de leeftijdsgrens van 25 jaar vaak overschreden.

Zijn de sprekers het ermee eens dat de decreetgever de leeftijdsgrens voor het landelijke, en het provinciale en lokale jeugdwerk uit elkaar houdt en dat de ene hoger ligt dan de andere ?

De heer Steven Wouters : Er is vooral verwarring omdat er geen objectieve criteria zijn. Men moet kijken naar de realiteit. Volgens sociologen wordt de periode van het jeugd zijn altijd maar groter. In die zin is dat wel een argument om de leeftijdsgrens in beide decreten op 30 jaar te brengen.

Ik ben zelf lang betrokken geweest bij een werking voor personen met een handicap en daar ligt de leeftijd een stuk hoger dan 25 jaar. Een vijfde van de middelen van het provinciale jeugdwerk gaan

naar de werking voor personen met een handicap. Er zijn geen tegenargumenten om in beide decreten de leeftijd van 30 jaar te hanteren.

De heer Peter Verluyten : Om een onderscheid te kunnen maken tussen jeugdwerk en sociaal-cultureel werk voor jong volwassenen is het goed om de leeftijd van 25 jaar te behouden. Dat wil niet zeggen dat er geen mensen ouder dan 25 jaar kunnen bezig zijn met jeugdwerk. Men dient de grens niet per definitie aan te passen.

De heer Marc Ipermans : Voor het VVJ gaat het vooral om de doelgroep waarmee wordt gewerkt. De doelgroep van het jeugdwerk situeert zich tussen 3 en 25 jaar. Mensen tussen 25 en 30 jaar die met zinvolle zaken bezig zijn, zijn volwassenen die sociaal-cultureel werk beoefenen. Men kan dat moeilijk als jeugdwerk bestempelen. De decreten binnen de culturele sector moeten daarvoor ook de nodige ondersteuning geven. Het is de bedoeling dat dergelijke initiatieven in het sociaal-cultuurbeleidsplan worden opgenomen. De afbakening op dat vlak moet duidelijk zijn. We hebben er geen problemen mee dat sommige begeleiders ouder dan 25 jaar zijn.

Ook gehandicaptenorganisaties in het Antwerpse stellen dat men geen uitzondering moet maken voor mensen met een handicap. Als de leeftijdsgrens geldt voor zagezegd normale mensen, dan ook voor mensen met een handicap. Ze willen immers net als de rest worden behandeld.

De heer Johan Vanroye : De reden waarom personen met een handicap ouder zijn, ligt vooral aan het feit dat het een tijdje duurt vooraleer ouders de handicap van hun kind hebben aanvaard. We merken dat ouders vrij laat (vanaf zes jaar ongeveer) gebruik maken van het aanbod. Ook heel wat jongeren beginnen pas vanaf 15 tot 16 jaar van het aanbod in het jeugdwerk gebruik te maken. Het is moeilijk om aan iemand die pas vanaf 17 jaar deelneemt aan initiatieven, uit te leggen dat hij of zij niet meer mag komen vanaf de leeftijd van 25 jaar.

Verder bestaat de werking van Regenboog Genk al 27 jaar. We zijn begonnen als jeugdwerk (ontstaan vanuit de Chiro, dan jong-KVG en vervolgens Regenboog). Op een bepaald momenten zijn mensen met een handicap gestart met bepaalde activiteiten zoals de Instuif. Die bestaan nog altijd. De mensen zijn al ouder dan 40 jaar, maar men kan niet stellen dat ze te oud zijn en geen subsidies meer krijgen. In heel Vlaanderen is er buiten het jeugdwerk voor mensen met een handicap geen vrijetijdsaanbod. Anderzijds moet de leeftijd van gehandicapten niet

blijvend worden opgetrokken. Het aanbod moet nog altijd jeugdig zijn. Op een bepaald moment haken mensen toch af omdat het aanbod niet meer bij hen aansluit. Anderen, zoals sommige mensen met een mentale handicap blijven altijd een lagere mentale leeftijd hebben (soms de leeftijd van een kind). Zij blijven de activiteiten plezierig vinden en haken niet af.

De gehandicaptenwerkingen zitten op de snijlijn tussen welzijn en cultuur. Buiten het jeugdwerk stelt het departement Cultuur nauwelijks middelen ter beschikking van mensen met een handicap. Welzijn doet dit wel. Zo is er het besluit van het Vlaams Fonds waarin het 20 verenigingen erkent om vrijetijdsactiviteiten te organiseren. Die activiteiten zijn vooral gericht op volwassenen, maar er horen ook kinderen en jongeren bij. Dit besluit eindigt eind 2004 omdat men het wil integreren in het cultuur- of jeugdbeleid. De vraag is of dit wel wenselijk is. Het blijkt dat er meer mensen met een handicap ouder zijn dan 25 jaar dan jonger. Er komen altijd mensen met een handicap bij door ongeval, ziekte, enzovoort. Daarom pleiten we ervoor dat de twee subsidiekaders naast elkaar bestaan. Sommige werkingen hebben een erkenning gekregen als vrijetijdscentrum vanuit het Vlaams Fonds en die leveren heel goed werk op het vlak van de jeugd. Laat die bij het jeugdwerk aansluiten en daar hun waarde bewijzen. De provincie Limburg krijgt ongeveer 3 miljoen. Daar kan men niet heel veel mee doen omdat men onder meer ook personeelskosten heeft. Als men dat kan combineren met andere middelen, zoals die vanuit het Vlaams Fonds, heeft men meer bewegingsruimte. Ik pleit ervoor om de leeftijdsgrens op 25 jaar te laten.

Men kan in het jeugdwerk niet stellen om een leeftijdsgrens van 35 jaar te nemen voor mensen met een handicap. Dat klopt niet want sommige activiteiten zijn typisch voor volwassenen. Soms nemen daar ook wel jongeren aan deel. De speelpleinwerking van Regenboog loopt maar tot 21 jaar. Ik vind het niet slecht om de leeftijdsgrens gelijklopend te houden en te bepalen op 25 jaar.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik vind 30 jaar om de doelgroep te omschrijven veel te oud voor het jeugdwerk. Op alle andere domeinen wordt de leeftijd verlaagd, onder meer op het vlak van het stemrecht en dergelijke. Het is geen goede zaak om de leeftijd op te trekken.

Buitenstaanders en ook ouders hebben te veel de neiging om personen met een handicap jonger te houden en te behandelen als ze zijn. Men kan niet

stellen dat ze blijven behoren tot de doelgroep van de jeugdwerking. De maatschappij heeft de plicht om hen als volwassenen te behandelen en niet te blijven onderbrengen in de te betuttelende groep van jongeren.

Ik ben ontgoocheld over het geringe vrijetijdsaanbod voor personen met een handicap die ouder zijn dan 25 jaar. Men mag dat tekort evenwel niet compenseren door de doelgroep kunstmatig bij het jeugdwerk te houden.

Verder staan de begeleiders niet als doelgroep in het ontwerp van decreet. De jeugd zelf moet weten in welke mate men jonge professionele begeleiders wil. Als men de doelgroep groter maakt dan 25 jaar, wordt het enorm moeilijk om die te overbruggen. De leeftijd van 25 jaar is maximaal en mag zeker niet verhoogd worden.

De voorzitter : We hebben de stellingen van de verschillende sprekers gehoord. We zullen daarover een beslissing nemen bij de bespreking en bij de stemming over dit ontwerp. Ik dank de sprekers voor de duidelijke standpunten.

De verslaggever,

Peter DE RIDDER

De voorzitter,

Jos STASSEN
